

YENİ BANKACILIK KANUNU VE KURUMSAL YÖNETİM

Ali Kamil UZUN, CPA, CFE

5411 sayılı Yeni Bankacılık Kanununun Kurumsal Yönetim, Denetim ve Risk Yönetimi açısından genel değerlendirmesi yazımızın konusunu oluşturmaktadır.

Özel Finans Kurumları (ÖFK) katılım bankaları olarak Bankacılık Kanunu kapsamına alınmıştır. Mevduat Bankaları, Katılım Bankaları, Kalkınma ve Yatırım Bankaları ile Finansal Holding Şirketleri yeni kanun hükümlerine tabi olmaktadır.

Bankaların kuruluş şartları, faaliyet izni, yurt içinde şube açmaları ile ilgili gereklilikler arasında; kurumsal yönetim hükümlerine uygunluk, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin bunu sağlayabilecek yetkinlikte bulunması, etkin denetimi engellemeyecek şeffaf ve açık ortaklık yapısı ve organizasyon şemasına sahip olması, mali yapı ve sermaye yeterliliği projeksiyonları ile iç kontrol sistemi, iç denetim ve risk yönetimini de içeren yapısal örgütlenmesi ile ilgili plan ve programların sunulması öngörülmektedir.

Kanunun kurumsal yönetim hükümleri; yönetim (kurumsal yönetim ilkeleri, yönetim kurulu, denetim komitesi, yöneticiler), iç sistemler (iç kontrol, risk yönetimi, iç denetim), yetkili kuruluşlar (bağımsız denetim kuruluşları, değerlendirme kuruluşları, destek hizmeti kuruluşları) ve finansal raporlama ile ilgili düzenlemeleri içermektedir.

İç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin ilgili mevzuata uygun olarak tesis edilmesi, işlerliğinin, uygunluğunun ve yeterliliğinin sağlanması, finansal raporlama sistemlerinin güvence altına alınması, banka içindeki yetki ve sorumlulukların belirlenmesi yönetim kurulunun sorumluluğundadır. Yönetim Kurulunun denetim ve gözetim faaliyetlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak üzere denetim komitesi oluşturulmuştur.

Denetim komitesi, yönetim kurulu adına bankanın iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin etkinliğini ve yeterliliğini, bu sistemler ile muhasebe ve raporlama sistemlerinin bu Kanun ve ilgili düzenlemeler çerçevesinde işleyişini ve üretilen bilgilerin bütünlüğünü gözetmek, bağımsız denetim kuruluşlarının yönetim kurulu tarafından seçilmesinde gerekli ön değerlendirmeleri yapmak, yönetim kurulu tarafından seçilen bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetlerini düzenli olarak izlemek, bu Kanun kapsamında ana ortaklık niteliğindeki kuruluşlarda, konsolide denetime tâbi kuruluşların iç denetim işlevlerinin konsolide olarak sürdürülmesini ve eşgüdümünü sağlamakla görevli ve sorumludur.

Denetim komitesi, iç kontrol, iç denetim ve risk yönetimi sistemleri kapsamında oluşturulan birimlerden ve bağımsız denetim kuruluşlarından; görevlerinin ifasıyla ilgili olarak düzenli raporlar almak ve bankanın faaliyetlerinin sürekliliği ve güven içinde yürütülmesini olumsuz etkileyebilecek hususlar veya mevzuata ve iç düzenlemelere aykırılıklar bulunması hâlinde bu hususları yönetim kuruluna bildirmekle yükümlüdür.

Denetim komitesi, bankanın tüm birimlerinden, anlaşmalı destek hizmeti kuruluşları ve bağımsız denetim kuruluşlarından bilgi ve belge almaya, bedeli banka tarafından karşılanmak suretiyle konularında ihtisas sahibi kişilerden yönetim kurulunun onayına bağlı olarak danışmanlık hizmeti sağlamaya yetkilidir. Denetim komitesinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esasları yönetim kurulu tarafından düzenlenir.

Mevcut uygulamada yönetmelik kapsamında düzenlenen iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetime yönelik yükümlülükler kanun kapsamında düzenlenmiştir.

Yönetim kuruluna veya denetim komitesine üye belirleme imtiyazı veren payların tesisi, devri veya imtiyazlı pay ihracının BDDK 'nın iznine bağlanmıştır.

Bağımsız denetim kuruluşlarının yanısıra değerlendirme ve derecelendirme kuruluşları ile destek hizmeti sağlanacak kuruluşlar ile ilgili yetki ve yükümlülük esasları kanunla belirlenmiş, söz konusu hizmetlere ilişkin sorumluluk sigortası zorunluluğu getirilmiştir.

Kredi, kefalet ve teminatların BDDK tarafından belirlenecek tutarı geçmesi halinde alınacak mali tabloların YMM'ce onaylanma koşulu getirilmiştir.

Kanun kapsamındaki kuruluşların konsolide ve konsolide olmayan bazda iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemleri ile risk yapısı, mali bünyesi, kurumsal yönetim ilkelerine uyum seviyesi ile ilgili denetim ve gözetimi BDDK tarafından gerek kendi meslek personeli, gerekse bağımsız denetim kuruluşlarının görevlendirilmesi suretiyle yapılacaktır.

Kanunda, finansal hizmetler sektörünün geliştirilmesine yönelik hükümlere yer verilmiştir. Bu amaçla denetim ve faaliyet alanları bakımından uluslararası bankaların durumunun yakından izlenmesi, deneyimlerinden yararlanılması, finansal sisteme rekabet gücü kazandırılması konusunda BDDK 'nın görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Kanunda öngörülen düzenlemelerin bir yıl içinde yürürlüğe konulması gerekmektedir.

Sonuç olarak yeni bankacılık kanununu genel olarak değerlendirdiğimizde, geçmişte yaşanan ve bedeli çok pahalı olan sıkıntıların bir daha yaşanmaması için güvence ve sigorta olarak kurumsal yönetim hükümlerinin düzenlendiği görülmektedir.

Kurumsal Yönetim İlkelerinin ve yapılan düzenlemelerin uygulanmasında pay ve menfaat sahipleri (ortaklar, müşteriler, çalışanlar, yatırımcılar, devlet, vd) ile yönetim kurulunun rol ve sorumlulukları kadar önemli bir başka rol ve sorumluluk sahibi paydaş “ Düzenleyici Otoriteler” dir. BDDK ve SPK, düzenlemelerinin uygulamadaki takipçisi olmalı, uygulamanın kalitesini gözden geçirerek yönlendiricilik yapmalıdır.

Öte yandan, bu düzenlemeler, denetimin ve risk yönetiminin sadece bankacılık için değil, reel sektör içinde bir gereklilik olduğunu göstermektedir. Bankacılık, sektör olarak yeni düzenlemelerle kendini disipline ederken, kaynak aktardığı sektör ve kuruluşları da iç denetim ve risk yönetimi sistemlerinin varlığı ile değerlendirecek, sistemler yok veya yetersiz ise hizmet sunmaktan kaçınacaktır.

Ali Kamil UZUN, Deloitte Türkiye – Yönetim Kurulu Danışmanı
(akuzun@deloitte.com)

Makale, İç Denetim Dergisi – 13. sayısında yayınlanmıştır.